

265 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No:

26720

Resmi Gazete Tarihi:

04/12/2007

1. Giriş

5615 sayılı Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler sonucu vergi sistemimize giren gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulaması ile ilgili açıklama ve düzenlemeler bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

2. Yasal Düzenleme

5615 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 12 nci maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga 32 nci maddesi 01/01/2008 tarihinden geçerli olmak üzere başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Asgari geçim indirimi

Madde 32- Ücretin gerçek usûlde vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulanır.

Asgarî geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5 diğer çocuklar için % 5'idir. Gelirin kısmî döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarları esas alınır. Asgarî geçim indirimi, bu fıkraya göre belirlenen tutar ile 103 üncü maddedeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine uygulanan oranın çarpılmasıyla bulunan tutarın, hesaplanan vergiden mahsup edilmesi suretiyle uygulanır. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz.

İndirimin uygulamasında "çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.

İndirim tutarının tespitinde mükellefin, gelirin elde edildiği tarihteki medenî hali ve aile durumu esas alınır. İndirim, yukarıdaki oranlara göre hesaplanan tutarları aşmamak kaydıyla, ücret geliri elde eden aile fertlerinden her biri için ayrı ayrı, çocuklar için eşlerden yalnızca birisinin gelirin üzerine uygulanır. Boşananlar için indirim tutarının hesabında, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınır.

Bakanlar Kurulu, indirim konusu yapılacak toplam tutarın asgarî ücretin yıllık brüt tutarını aşmaması şartıyla ikinci fıkrada belirtilen asgarî geçim indirimi oranlarını artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

Asgarî geçim indiriminin uygulama dönemleri ve mahsup şekli ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir."

3. Uygulamanın Esasları

Asgari geçim indirimi uygulamasından ücretleri gerçek usulde vergilendirilen gerçek kişiler yararlanabilecektir.

Asgari geçim indirimi, ücretin elde edildiği takvim yılı başında belirlenen 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarına;

- Mükellefin kendisi için % 50'si
- Çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u
- Çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere ilk iki çocuk için % 7,5'i
- Diğer çocuklar için % 5'i

olmak üzere ücretlinin şahsi ve medeni durumu dikkate alınarak hesaplanan indirim oranlarının uygulanması sonucu bulunacak tutarın, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan Gelir Vergisi tarifesi'nin birinci gelir dilimine uygulanan oranla çarpılması sonucu bulunacak indirim tutarının 1/12'sinin aylık olarak hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilmesi suretiyle bulunacaktır.

Peşin olarak ödenen ücretler, asgari geçim indirimi uygulaması yönünden, nakden veya hesaben ödemenin yapıldığı dönemin geliri sayılacaktır. Örneğin, 01/01/2008 tarihinden önceki dönemde ücretlerin peşin olarak ödenmesi nedeniyle, bu tarihten sonraki döneme isabet eden ücret gelirleri, tahakkuk esasının geçerliliği nedeniyle, 01/01/2008 tarihinden önce elde edilmiş sayıldığından söz konusu ücretler için asgari geçim indirimi uygulanmayacaktır.

Asgari geçim indirimi tutarının, ücretlinin aylık hesaplanan vergisinden fazla olması halinde, fazlası dikkate alınmayacaktır.

Asgari geçim indiriminden, ücret gelirlerini yıllık beyanname ile bildirenler de yararlanabilecektir.

Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesi kapsamında değerlendirilen ücret geliri elde edenler, örneğin sosyal güvenlik destekleme primi ödemek suretiyle çalışanlar ile kurumların yönetiminde görevli olanlar da genel hükümlere göre asgari geçim indiriminden yararlanacaklardır.

Aşağıda sayılan ücret geliri elde edenler asgari geçim indirimi uygulamasından yararlanamayacaklardır.

- Ücretleri diğer ücret kapsamında vergilendirilen hizmet erbabı,
- Dar mükellefiyet kapsamında ücret geliri elde edenler,
- Başka bir kanun hükmü (3218, 4490, 4691 sayılı kanunlar v.b.) uyarınca ücretlerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayanlar,
- Ücret geliri elde etmeyen diğer gerçek kişiler.

4. Uygulamanın Yürürlüğe Giriş Tarihi

Asgari geçim indirimi uygulaması, 2008 yılından itibaren elde edilecek ücret gelirlerine uygulanmak üzere, 01/01/2008 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

5. Asgari Geçim İndirimi Tutarının Hesaplanması

Asgari geçim indirimi (A.G.İ.) tutarı, ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarına bu Tebliğin "3. Uygulamanın Esasları" başlıklı bölümünde yer alan oranların uygulanması ile bulunan tutarın, gelir vergisi tarifesi'nin birinci gelir dilimine karşılık gelen oranla çarpımı sonucu bulunur.

A.G.İ. Yıllık Tutarı = (Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı x A.G.İ. Oranı) x %15 2

Asgari geçim indirimi yıllık tutarı, ücretlinin asgari geçim indiriminden bir yıl boyunca faydalanacağı net menfaattir. Aylık yapılan ücret ödemelerinde ise asgari geçim indirimi, hesaplanan yıllık tutarın 12'ye bölünmesi suretiyle uygulanacak ve bir ay içerisinde yararlanılabilecek asgari geçim indirimi tutarı, yıllık olarak hesaplanan tutarın 1/12'sini geçemeyecektir.

Asgari geçim indiriminin yıllık tutarı, her ücretli için asgarî ücret üzerinden hesaplanan yıllık vergi tutarını aşamayacak ve yılı içerisinde asgari ücret tutarında meydana gelen değişiklikler, asgari geçim indirimi uygulamasında dikkate alınmayacaktır.

Ücretlinin faydalanacağı azami indirim tutarı, elde ettiği ücret geliri üzerinden hesaplanan gelir vergisi ile sınırlı olduğundan, mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde ücretliye herhangi bir iade yapılmayacaktır.

Onsekiz yaşını doldurmuş çocuklardan öğrenimi sona erenler, öğrenimin sona erdiği ayı takip eden aydan itibaren anne veya babasının asgari geçim indirimi hesabında dikkate alınmayacaklardır.

Yıl içinde işyeri veya işvereni değişen ücretliler, yeni işyerlerinde veya işverenleri nezdinde çalışmaya başladıkları aydan itibaren asgari geçim indiriminden yararlanmaya devam edeceklerdir.

Örnek 13:

Çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi ile dört çocuğu bulunan bir asgari ücretlinin 2008 yılının Ocak ayında yararlanabileceği asgari geçim indirimi tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır. (Ücretlinin 2008/Ocak Ayında Hesaplanan Gelir Vergisi 71,72 YTL'dir.)

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 85
- Mükellefin kendisi için	% 50
- Mükellefin eşi için	% 10
- Mükellefin çocukları için	% 25
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 85=)	: 5.737,50 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (5.737,50x% 15=)	: 860,62 YTL

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (860,62/12=) 71,72 YTL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifatı tutarından mahsup edilecektir.

Bu ücretlinin Ocak ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	: 562,50 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	: 478,13 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	: 71,72 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	: 71,72 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	: 0,00 YTL'dir

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 71,72 YTL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar 403,03 YTL iken 474,75 YTL olmaktadır.

Net ücret üzerinden anlaşmak suretiyle çalışanlar da asgari geçim indiriminden yararlanacak olup, hesaplanan vergiden mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarları net ücretleri ile birlikte ücretliye ödenecektir.

Örnek 2:

Üç çocuğu için nafaka vermekte olan bir baba 01/04/2008 tarihinden itibaren 695 YTL net ücret sözleşmesi ile özel sektörde çalışmaya başlamıştır. Bu durumda babanın, 2008/Nisan ayı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50 x 12)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 70

- Mükellefin kendisi için % 50

- Mükellefin çocukları için % 20

Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00 x % 70) : 4.725,00 YTL

Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (4.725,00 x % 15) : 708,75 YTL'dir.

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (708,75 YTL/12=) 59,06 YTL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifat tutarından mahsup edilecektir.

Bu ücretlinin Nisan ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Nisan Ayı Net Ücreti : 695,00 YTL

- 2008 yılı Nisan Ayı Brüt Ücreti : 970,00 YTL

- 2008 yılı Nisan Ayı Tevkifat Matrahı : 824,49 YTL

- 2008 yılı Nisan Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi : 123,67 YTL

- 2008 yılı Nisan Ayı Mahsup Edilecek A.G.İ. Tutarı : 59,06 YTL

- 2008 yılı Nisan Ayı Ödenecek Gelir Vergisi (123,67-59,06=) : 64,61 YTL'dir

Buna göre, işveren Nisan ayından itibaren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 59,06 YTL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar 695,00 YTL iken 754,06 YTL olmaktadır.

Ancak, ücretli Nisan ayında işe başladığı için yıl içinde ücret geliri elde etmediği Ocak, Şubat ve Mart ayları için asgari geçim indirimi tutarından yararlanamayacaktır.

Örnek 3:

Eşi çalışan ve iki çocuğu olan bir asgari ücretlinin 2008 yılı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=) : 6.750,00 YTL

Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı : % 65

- Mükellefin kendisi için % 50

- Mükellefin çocukları için % 15

Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 65=) : 4.387,50 YTL

Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (4.387,50x% 15=) : 658,13 YTL'dir.

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (658,13/12=) 54,84 YTL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifatı tutarından mahsup edilecektir.

Bu ücretlinin ocak ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti : 562,50 YTL

- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı : 478,13 YTL

- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi : 71,72 YTL

- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı : 54,84 YTL

- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi (71,72-54,84=) : 16,88 YTL'dir

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 54,84 YTL ücretliye daha

fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar 403,03 YTL iken 457,87 YTL olmaktadır.

Örnek 4:

Bekar olan ve ikinci derece (aylık 280 YTL4) sakatlık indiriminden faydalanmakta olan bir ücretlinin 2008 yılı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 50
- Mükellefin kendisi için % 50	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 50=)	: 3.375,00 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (3.375,00 x% 15=)	: 506,25 YTL'dir.

Bu ücretlinin ocak ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	: 562,50 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	: 478,13 YTL
- İkinci Derece Sakatlık İndirimi	: 280,00 YTL
- Sakatlık İndirimi Düşüldükten Sonra Kalan Tevkifat Matrahı	: 198,13 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	: 29,72 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek A.G.İ. Tutarı :	: 42,19 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	: 0,00 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayında yararlanılacak A.G.İ. Tutarı	: 29,72 YTL'dir.

Bu ücretlinin gelir vergisi matrahı hesaplanırken sakatlık indirimi de mahsup edilecek, sakatlık indiriminin mahsubundan sonra kalan gelir vergisi matrahı üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarından da yıllık asgari geçim indirimi tutarının 1/12'si olan (506,25/12=) 42,19 YTL mahsup edilecektir. Ancak mahsup edilecek tutar, kalan gelir vergisi tutarını aşamayacağından yalnızca 29,72 YTL'lik kısmı ücretliye ödenecek ve (42,19-29,72=) 12,47 YTL asgari geçim indirimi farkı diğer dönemlerde de değerlendirilmeyecektir.

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 29.72 YTL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar sakatlık indirimi tutarı ile birlikte 445,03 YTL iken 474,75 YTL olmaktadır.

Örnek 5:

Eşi çalışan ve bir çocuğu bulunan bir asgari ücretlinin, 2008 Ocak ayında 15 günlük süre çalışması halinde, asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50 x 12)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 57,5
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin çocuğu için % 7,5	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00 x % 57,5)	: 3.881,25 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (3.881,25 x % 15=)	: 582,19 YTL'dir

Bu ücretlinin ocak ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	:	281,25 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	:	239,06 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	:	35,86 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı :	:	48,52 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	:	0,00 YTL'dir

Gelirin kısmî döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarları esas alınacağından hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (582,19/12=) 48,52 YTL'si Ocak ayına ait gelir vergisi tutarından (35,86 YTL) mahsup edilecektir.

Asgari geçim indirimi tutarı, hesaplanan gelir vergisi tutarından fazla olamayacağından bu ücretli, asgari geçim indiriminden 48,52 YTL yerine gelir vergisi tutarı olan 35,86 YTL kadar yararlanacak olup mahsup edilecek kısmın fazla olması nedeniyle iade yapılmayacaktır.

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 35,86 YTL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar 201,52 YTL iken 237,38 YTL olmaktadır.

Örnek 6:

Eşi çalışmayan ve çocuğu bulunmayan 850 YTL brüt maaşla çalışmakta olan bir ücretlinin, 2008 yılı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	:	6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	:	% 60
- Mükellefin kendisi için % 50		
- Mükellefin eşi için % 10		
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 60=)	:	4.050,00 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (4.050 x % 15=)	:	607,50 YTL'dir.

Bu ücretlinin ocak ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	:	850,00 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	:	722,50 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	:	108,38 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	:	50,63 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi (108,38-50,63=)	:	57,75 YTL'dir.

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 50,63 YTL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar 609,02 YTL iken 659,65 YTL olmaktadır.

6. Medeni Durum ve Eşin Gelirinin Olmadığının Tespiti

Ücretliler, medeni durumları ve çocuk sayıları ile eşinin iş ve gelir durumu hakkında Tebliğ ekinde yer alan "Aile Durumu Bildirimi" (EK:1) ile işverenlerine bildirimde bulunacaklardır. Durumlarında herhangi bir değişiklik olması halinde (evlenme, boşanma, ölüm, doğum vb.) bu değişiklikleri işverene bir ay içerisinde bildireceklerdir. Asgari geçim indirimi oranını etkileyen değişiklikler, söz konusu değişikliğin işverene bildirildiği tarih itibarıyla uygulanacak olup, eşlerin her ikisinin de ücretli olması halinde çocuklar yalnızca sosyal güvenlik yönünden tabi oldukları eşin bildirimine dahil edilecektir.

Bu uygulamada eşin çalışmadığı ve herhangi bir gelirin olmadığına ilişkin olarak (aksi tespit edilmediği sürece) ücretlinin beyanı yeterli olacaktır.

Sadece ücret geliri elde eden eş, "çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eş" kapsamında değerlendirilmeyecektir. Bunlar dışındakiler ise çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eş kapsamında değerlendirilecek olup, münhasıran emekli maaşı alanlar da çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eş olarak kabul edilecektir.

Örnek 7:

Eşi çalışan ve bir çocuğu bulunan bir baba, aylık 48,52 YTL asgari geçim indiriminden yararlanmaktadır. 05/04/2008 tarihinde bir çocuğu dünyaya geldiğini işverenine bildiren bu ücretlinin 2008 yılı Nisan ayı ve takip eden aylara ilişkin asgari geçim indirimi şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 65
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin çocukları için % 15	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 65=)	: 4.387,50 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (3.375,00 x % 15=)	: 658,13 YTL'dir.

Ocak ayı itibariyle hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan 48,52 YTL, ilk 3 ay (Ocak-Şubat ve Mart ayları) için aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifatı tutarından mahsup edilirken, doğum nedeniyle yeni indirim tutarı olan aylık (658,13/12=) 54,84 YTL, kalan 9 ay için aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifatı tutarından mahsup edilecektir.

Aynı şekilde annenin elde ettiği ücret gelirine ilişkin asgari geçim indirimi ise; (örneğimizdeki çocukların sosyal güvenlik yönünden babaya tabi olmaları ve babanın çalışması nedeniyle) aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 50
- Mükellefin kendisi için % 50	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 50=)	: 3.375,00 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (3.375,00 x% 15=)	: 506,25 YTL'dir.

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (506,25/12=) 42,19 YTL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifat tutarından mahsup edilecektir.

Bu durumda, annenin asgari ücretli olarak çalışması halinde ocak ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	: 562,50 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	: 478,13 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	: 71,72 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	: 42,19 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi (71,72-42,19=)	: 29,53 YTL'dir.

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 42,19 YTL Anneye daha

fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin net eline geçen tutar 403,03 YTL iken 445,22 YTL olmaktadır.

7. Asgari Geçim İndirimine Ait Bordronun Düzenlenmesi

Asgari geçim indirimi bordrosunun düzenlenmesine ilişkin ilkeler aşağıda gösterilmiştir.

- İşverenler, kendilerinde mevcut medeni durum ve çocuk sayısı ile ilgili bilgiler doğrultusunda, her yıl Ocak ayı itibariyle örneği Tebliğe ekli "Asgari Geçim İndirimine Ait Bordro" yu (EK:2) düzenleyeceklerdir.
- Her bir ücretlinin yararlanacağı asgari geçim indirimi ayrı ayrı hesaplanarak bordroda ilgili aya ait sütunda gösterilecektir.
- Yıl içerisinde meydana gelen değişiklikler için ayrı bir bordro düzenlenebileceği gibi değişiklikler aynı bordro üzerinde de gösterilebilecektir.
- Bordro işveren nezdinde muhafaza edilecek olup, istendiği takdirde yetkililere ibraz edilecektir.

8. İşverenlerce Yapılacak İşlemler

8.1. Muhtasar Beyanname Veren İşverenlerce Yapılacak İşlemler

İşverenler, her yılın Ocak ayında düzenleyecekleri asgari geçim indirimine ait bordroda, her aya ilişkin ücretliler için hesaplayacakları asgari geçim indirimi tutarını göstereceklerdir. Mevcut bilgilere göre hesaplanan yıllık asgari geçim indirimi tutarının her aya isabet eden kısmı, ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Ücretliye yansıtılacak tutar ücret ödemesinin yapıldığı dönemde ücret bordrosunda açılan "Asgari Geçim İndirimi" satırında gösterilecek ve işveren tarafından ilgili aya ilişkin verilecek muhtasar beyanname ile tevkif suretiyle kesilen vergiler toplamından mahsup edilerek kalan tevkifat tutarı ödenecektir.

Mahsup edilecek asgari geçim indirimi, ücretlinin o aydaki ücretinden kesilen gelir vergisinden fazla olamayacaktır. Aşması halinde ise aşan kısım için herhangi bir iade uygulaması yapılmayacaktır.

Muhtasar beyanname üzerinde asgari geçim indirimi tutarının mahsup edilebilmesi için, söz konusu tutarın mutlak suretle ücretlilere ödenmiş olması gerekmektedir. Ücretlilere ödenmeyen tutarların mahsup edilmesi halinde bu tutar işverenlerce muhtasar beyanname üzerinden eksik beyan edilmiş ve ödenmemiş gelir vergisi tevkifatı olarak addolunacaktır.

Üç aylık dönemler halinde muhtasar beyanname veren işverenler de her yılın Ocak ayından itibaren asgari geçim indirimi tutarını her ay ücret ödemesi sırasında ücretliye peşin olarak ödeyeceklerdir. Örneğin, Ocak-Şubat-Mart dönemine ilişkin asgari geçim indirimi tutarı, Nisan ayında verilecek muhtasar beyanname ile mahsup konusu yapılacaktır.

8.2. Muhtasar Beyanname Vermek Zorunda Olmayan İşverenlerce Yapılacak İşlemler

Genel bütçeye dahil olan daireler, yaptıkları gelir vergisi tevkifatı için Gelir Vergisi Kanununun 100 üncü maddesine göre muhtasar beyanname vermemektedir. İşverenler, her yılın Ocak ayında düzenleyecekleri asgari geçim indirimine ait bordroda, her aya ilişkin ücretliler için hesaplayacakları asgari geçim indirimi tutarını göstereceklerdir. Bu daireler, hak kazanılan asgari geçim indirimi tutarını, çalışanlarına ödeyecekleri ücretler üzerinden tevkif edecekleri vergiden mahsup edecekler, böylece de ücretlilere, mahsup edilen vergi tutarı kadar ödeme yapılmış olacaktır.

9. Yıllık Beyanname Veren Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması

9.1. Tevkifata Tabi Olmayan Ücret Geliri İçin Yıllık Beyanname Verilmesi

Gelir Vergisi Kanununun 95 inci maddesi gereği ücretlerinden vergi tevkif usulü cari olmayan ve bu nedenle ücretlerini yıllık beyanname ile beyan etmek zorunda olan ücretlilerde asgari geçim indirimi, yıllık beyanname hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilmek suretiyle gerçekleştirilecektir.

Asgari geçim indiriminden faydalanmak isteyen ücretli; Tebliğ ekinde yer alan "Aile Durumu Bildirimi"ni (EK: 1) doldurarak yıllık beyannameye ekleyecektir.

Öte yandan, tevkifata tabi olmayan ücretlerini yıllık beyanname ile beyan etmek zorunda olan ücretliler bu beyannameye diğer gelir unsurlarını da dahil etmeleri halinde asgari geçim indirimi, yıllık beyanname beyan edilen ücret gelirlerine isabet eden vergiden mahsup edilecektir.

Örnek 8:

Yabancı bir ülke konsoloslüğünde çalışan ve ücret istisnasından yararlanmayan Türk uyruklu bir hizmet erbabı 2008 yılında 30.000 YTL ücret geliri elde etmektedir. Bu mükellef aynı zamanda 20.000 YTL işyeri kira geliri elde etmiştir. Hizmet erbabının eşi çalışmamakta ve bir çocuğu bulunmaktadır.

Bu gelirleri için 2009 yılında vereceği yıllık beyanname asgari geçim indirimi aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 67,5
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin eşi için % 10	
- Mükellefin çocukları için % 7,5	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00 x % 67,5=)	: 4.556,25 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (4.556,25 x % 15=)	: 683,44 YTL'dir.

Ücret geliri ve işyeri kira geliri nedeniyle verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarı 9.230,00 YTL'dir. Yıllık beyanname hesaplanan vergi toplamından ücret gelirine isabet eden vergi tutarı olan 5.811,50 YTL'den asgari geçim indirimi tutarı olan 683,44 YTL beyanname üzerinden mahsup edilecektir. Böylece yıllık beyanname ile bildirilen ücret gelirine isabet eden vergiden, asgari geçim indirimi tutarı mahsup edilerek indirim tutarı ücretliye yansıtılacaktır.

Diğer taraftan, ücret gelirine isabet eden vergi tutarının, asgari geçim indirimi tutarından az olması halinde sadece ücret gelirine isabet eden vergi kadar kısım mahsup edilecek olup, aşan kısım diğer gelirlere isabet eden vergiden mahsup edilmeyecektir.

9.2. Birden Fazla İşverenden Ücret Alınması Dolayısıyla Ücret Gelirinin Yıllık Beyanname İle Beyan Edilmesi

Asgari geçim indirimi uygulaması işverenler aracılığıyla gerçekleştirileceğinden tevkifata tabi ücretlerini yıllık beyanname ile beyan eden ücretliler yıllık beyannamelerinde indirim uygulamasına ilişkin olarak herhangi bir bildirimde bulunmayacaklardır.

Ücretlerinden vergi tevkifatı yapılan ve işverenler aracılığıyla yıl içinde asgari geçim indiriminden yararlanan mükelleflerin, tevkifata tabi ücret gelirlerini yıllık beyannameye dahil etmeleri halinde, beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden, yıl içinde kendisine ödenen ücret üzerinden kesilen gelir vergisinin asgari geçim indirimi mahsup edilmeden önceki tutarı mahsup edilecektir. Böylelikle kaynakta vergileme sırasında ücretliye ödenmiş olan asgari geçim indirimi tutarlarının,

yıllık beyanname üzerinden yapılan vergileme sonucunda da ücretliden kalması sağlanmış olacaktır.

Örnek 9:

Eşi çalışan ve üç çocuğu olan bir ücretli; birinci işverenden 2008 yılında 24.000 YTL, ikinci işverenden ise 21.000 YTL ücret geliri elde etmiştir. Ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birden sonraki işverenden alınan ücret (21.000 YTL), 2008 yılı için geçerli olduğu varsayılan 20.000 YTL'lik beyan sınırını aştığı için, 45.000 YTL'lik ücret gelirinin tamamı beyan edilecektir.

2008 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50x12=)	: 6.750,00 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	: % 70
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin çocukları için % 20	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (6.750,00x% 70=)	: 4.725,00 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (4.725,00 x % 15=)	: 708,75 YTL

Asgari geçim indirimi tutarı, ücretlinin yıl içinde net ücreti hesaplanırken tevkif edilecek vergi tutarından mahsup edilmek suretiyle mükellefe yansıtılmıştır.

Yıllık gelir vergisi beyanname verilmesi nedeniyle beyanname üzerinden hesaplanan 8.622,50 YTL'lik6 ödenecek gelir vergisinden, asgari geçim indirimi mahsup edilmeden önceki vergi tevkifatı tutarları toplamı olan (3.803,00 + 3.195,03=) 6.998,00 YTL beyanname üzerinden mahsup edilecektir. Böylece mükellef, 1.624,50 YTL gelir vergisi ödeyecektir.

10. Asgari Geçim İndirimi Uygulamasına İlişkin Diğer Hususlar

10.1. Birden Fazla İşverenden Ücret Alan Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması

Aynı zamanda birden fazla işverenden ücret alınması halinde, asgari geçim indirimi uygulaması, en yüksek ücretin elde edildiği işveren tarafından gerçekleştirilecektir.

Ücretliler medeni durumu ve çocuk sayısı hakkında bildirimlerini, en yüksek ücret geliri elde ettikleri işverene vererek uygulamanın ilgili işverence yerine getirilmesini sağlayacaklardır. En yüksek ücretin hangi işverenden alınacağı belli olmaması halinde, indirimden yararlanacağı işvereni ücretli kendisi belirleyecektir. Ücretlinin aynı anda birden fazla işverenden dolayı asgari geçim indiriminden faydalandığının tespiti halinde; oluşan vergi ziyayı, ücretliden cezalı olarak tahsil edilecektir.

10.2. Ödenmesi Gereken Gelir Vergisinin Eksik Hesaplanması Halinde Uygulanacak Cezai Müeyyideler

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 341 inci maddesinde aşağıdaki hükme yer verilmiştir.

"Vergi ziyayı, mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesini veya eksik tahakkuk ettirilmesini ifade eder.

Şahsi, medeni haller veya aile durumu hakkında gerçeğe aykırı beyanlar ile veya sair suretlerle verginin noksan tahakkuk ettirilmesine veya haksız yere geri verilmesine sebebiyet vermek de vergi ziyayı hükmündedir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı hallerde verginin sonradan tahakkuk ettirilmesi veya tamamlanması veyahut haksız iadenin geri alınması ceza uygulanmasına mani teşkil etmez."

Buna göre, işverenler tarafından hizmet erbabının ücret gelirlerinden kesilen gelir vergisinden mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarının, o ayki ücretiyle birlikte ücretliye nakden ödenmesi gerekir. Aksi takdirde, ücretliye nakden ödenmeyen asgari geçim indirimi, işverenler tarafından haksız yere yapılan bir mahsup işlemi niteliği taşıyacak ve tevkif suretiyle kesilen verginin bu tutar kadar olan kısmı, muhtasar beyanname ile eksik beyan edilmiş olacaktır.

Bu nedenle, yukarıda belirtilen şekilde ücretliye nakden ödenmeyen asgari geçim indirimi o ayda eksik beyan edilmiş vergi tevkifatı olarak kabul edilerek, bu vergiler için de işverenler hakkında cezalı tarhiyat yapılacaktır.

Tebliğ olunur.

Ekler

[1: Aile Durumu Bildirimi](#)

[2: Asgari Geçim İndirimine Ait Bordro](#)

- 1 04/04/2007 tarih ve 26483 sayılı Resmi Gazete de yayımlanmıştır.
- 2 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin birinci gelir dilimine karşılık gelen orandır.
- 3 Tebliğde yer alan örneklerde, 2008 takvim yılı için asgarî ücret tutarı, tebliğin yayımı tarihinde resmi olarak ilan edilmediğinden, 2007 yılı takvim yılı başında belirlenen asgari ücret tutarı olan 562,50-YTL dikkate alınmıştır. 2008 takvim yılı için, yılbaşında geçerli olacak yeni asgarî ücret tutarının dikkate alınacağı tabiidir.

Ücretin net tutarı tespit edilirken SSK primleri ile damga vergisi de dikkate alınmıştır.

- 4 2008 yılı için belirlenen sakatlık indirimi tutarları tebliğin yayımı tarihinde resmi olarak belirlenmemiş olduğundan, 2007 yılında uygulanan sakatlık indirimi tutarları dikkate alınmıştır.
- 5 (Ücret matrahı: 25.500 YTL + GMSİ Matrahı: 15.000 YTL=) 40.500 YTL gelir vergisi matrahı üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesi esas alınarak 9.230,00 YTL gelir vergisi hesaplanmıştır.
- 6 İki ücret içinde SSK primi ödendiği dikkate alınarak gelir vergisi hesap edilmiştir.

Tebliğ grubu:

[- GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ](#)